

Verslag commissievergadering gemeente Westerwolde

Details vergadering

Datum: 12 mei 2021
 Voorzitter: E. Hooimoedt
 Griffier: P.D. Nap

Aanwezige raadsleden

Politieke partij	Naam
Gemeentebelangen	G.H.M. Heijne (fractievoorzitter), R. Koskamp, J.R. Kruiter-Draadjer
PvdA	W. Eilert (fractievoorzitter), R. van Dam, H. Brouwer, M.Y. van Wijngaarden, E. Duursma-Kooman
CDA	H.M. Hemmen (fractievoorzitter), H.J. Kuper, W.F. Meendering
VVD	P.D. Dinkla (fractievoorzitter), K.R.P. Buigel
GroenLinks	R.H.J. Kriek
Ecologisch Alternatief	-
Lijst Timmermans	P.F.X. Timmermans (fractievoorzitter)

Aanwezige collegeleden

Functie	Naam
Burgemeester	H.J. Velema
Wethouders	H. van der Goot, B. Huizing, G. Luth en W. Potze

Afwezigen

Naam	Functie
M. Visscher	Raadslid fractie Gemeentebelangen
L.H.K. Middel	Raadslid fractie Gemeentebelangen
E.C. van der Horst	Raadslid fractie Ecologisch Alternatief

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet een ieder van harte welkom.

Afwezig zijn de heren Visscher en Middel beiden van Gemeentebelangen en mevrouw Van der Horst van Ecologisch Alternatief.

2. Mededelingen raadscommissie en college

De voorzitter: Radio Westerwolde kan door de storing bij Ziggo niet uitzenden. Via een link op hun website is de vergadering via YouTube volgen.

3. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. A. Inzend-/spreekrecht voor burgers over geagendeerde en niet geagendeerde onderwerpen

Er zijn 2 stukken ingezonden (zie bijlagen bij dit verslag).

B. Spreekrecht voor commissieleden

De heer **Meendering** (CDA): de fractie van het CDA werd onaangenaam verrast door een brief van de Duitse CDU van de gemeente Haren waarin melding wordt vermeld dat een aantal weken geleden een brief is gestuurd aan het college van de gemeente Westerwolde inzake internationale samenwerking. Op deze brief is geen enkele reactie ontvangen. De fractie van het CDA hoopt dat dit spoedig wordt opgepakt. De fractie is benieuwd naar de stand van zaken inzake de internationale samenwerking en de grensoverschrijdende commissies die er in het verleden waren.

In de drie naburige gemeenten in Duitsland zijn grote ontwikkelingen op het gebied van industrie, handel en wonen. Er is al drie-en-een-half jaar sprake van internationale samenwerking, maar er is weinig ontwikkeling.

Burgemeester **Velema**: de gemeenten Haren en Rhede hebben besloten een samenwerking aan te gaan in driehoeks-verband, Rhede, Haren en Westerwolde. Het college heeft hierop positief gereageerd. Een definitief besluit moet nog worden genomen door de raad. De burgemeester heeft regelmatig contact met zijn collega en denkt dat sprake is van een miscommunicatie. Hij zal nog eens contact opnemen met Haren. Er is al gemeld dat zodra de raad besluit om het samenwerkingsverband te bekrachtigen dat Westerwolde de eerste gastheer zal zijn voor een bijeenkomst van raadsleden. Zodra de raad een besluit heeft genomen kan er in gezamenlijkheid gewerkt worden aan een grensagenda. Dit zullen projecten zijn op het gebied van onder andere cultuur, recreatie en toerisme.

De heer **Meendering** (CDA): het bevreemdt de fractie dat vanuit de organisatie geen reactie volgt op de brief uit Duitsland.

Burgemeester **Velema** zal kijken hoe de route is gelopen.

De heer **Buigel** (VVD): vraagt naar aanleiding van de berichtgeving in de media over mensensmokkel, met name in de omgeving van Ter Apel, of de burgemeester enige duidelijkheid kan geven over mensensmokkel in de gemeente Westerwolde.

Indien er aanvullende (openbare) informatie beschikbaar is vanuit de Marechaussee, zoals rapportages en jaarverslagen dan ontvangt de fractie daarvan graag een afschrift.

Burgemeester **Velema**: de Koninklijke Marechaussee werkt ter bescherming van de landsgrenzen. Bij het wegvallen van een duidelijke tegenstander zijn de taken uitgebreid met terrorismebestrijding en mensensmokkel. Deze laatste taak wordt langs de gehele Nederlandse grens uitgevoerd. De Koninklijke Marechaussee werkt zelfstandig onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Hierbij wordt gewerkt op een informatie gestuurde wijze. De Marechaussee heeft informatie en houdt gericht mensen aan op weg naar - voornamelijk - Ter Apel. De burgemeester was verbolgen over de berichtgeving dat er sprake was van mensensmokkel naar Ter Apel. De juiste formulering moet zijn: de Marechaussee is steeds beter in staat om mensensmokkel op weg naar Nederland te onderscheppen. In Westerwolde zijn voor zover bekend vier aanhoudingen geweest. Op korte termijn heeft de burgemeester een gesprek met de Koninklijke Marechaussee. In de driehoek wordt regelmatig informatie verstrekt, ook aanvullende informatie van de Marechaussee, een jaarverslag over mensenhandel en mensensmokkel. Navraag zal worden gedaan. De vier aanhoudingen in 2020 staan in groot contrast met de berichtgeving over mensensmokkel in Ter Apel.

De heer **Kriek** (GroenLinks) vraagt naar de wegverharding van een deel van de Boslaan in Ter Apel van het Boshuisch het Kloosterbos in. Het is een onverharde weg die met regelmaat verhard moet worden. Recent is weer nieuwe verharding aangebracht, maar het is vervuild bouwpuin. Het bevat plastic, scherp glas, tapijtresten. Is dit gebeurd in opdracht van de gemeente? Hoort deze vervuiling volgens het college thuis op een bosweg in de Kloosterenclave? Zo nee: wordt het dan weer verwijderd? Wordt dergelijke vervuilde wegverharding ook elders in de gemeente toegepast? Zo ja: waar, en is dat wel zo netjes? Of moet hiertegen ook iets gebeuren?

Wethouder **Huizing**: het aanbrengen van gebroken puin, menggranulaat, is in opdracht van de gemeente gebeurd. Dit is op 69 plaatsen gebeurd, over in totaal 26 kilometer. Er wordt alleen gecertificeerd menggranulaat gebruikt. Dit betekent dat het gaat om schoon puin. Bij de leverancier zal navraag worden gedaan of deze vervuiling binnen de toleranties valt. Indien dit niet het geval is zal actie worden ondernomen.

De heer **Kriek** (GroenLinks): vindt de wethouder dat dit thuis hoort in de kloosterenclave? Op sommige wegen is enige vervuiling misschien niet zo bezwaarlijk, maar de gemeente is bezig met de kloosterenclave, het is een bijzonder gebied.

Wethouder **Huizing**: vervuiling hoort nergens thuis. Het menggranulaat is al vaker op de Boslaan gebruikt. Het liefst zou de wethouder over gewone verharding aanbrengen, maar dat kan vanwege de kosten niet. Het moet gaan om schoon puin, wanneer de vervuiling binnen de toleranties blijft is er niets aan te doen. Het zal worden onderzocht.

Mevrouw **Hemmen** (CDA): de Westerstraatbrug in Ter Apel wordt gerenoveerd. De verkeersroute wordt omgelegd. De bushalte is verplaatst van de Westerstraat naar direct na de bocht op de A.G. Wildervanckweg. Een stilstaande bus is pas heel laat te zien en er wordt ondanks de bocht, redelijk snel gereden. Is de wethouder hiervan op de hoogte? Is het verantwoord om op die plaats een bushalte te hebben?

Het PMD-afval: steeds meer inwoners vragen hier aandacht voor, gaan naar de pers, zetten het op Facebook, benaderen de fracties of brengen het rechtstreeks bij de gemeente onder de aandacht. De grens is bereikt. Ook ondernemersvereniging Mercurius vraagt aandacht voor PMD. Het CDA ziet graag dat hier snel actie op wordt ondernomen en dat dit probleem wordt opgelost.

Wethouder **Van der Goot**: de situering van de bushalte was de wethouder niet bekend. Hij zal dit onderzoeken en indien nodig kijken naar een oplossing. Er komt binnenkort een evaluatie van de ontstane situatie rondom de PMD-bakken.

De heer **Heijne** (Gemeentebelangen): heeft in het blad van de VNG een artikel gelezen over een opleiding hoe mensen betrokken kunnen worden bij gemeentepolitiek. In het verleden is ook bij de voormalige gemeente Vlagtwedde en Bellingwedde een cursus over gegeven. Gaat de gemeente dit in de toekomst ook weer doen of eventueel faciliteren?

Burgemeester **Velema**: dit aanbod wordt breed in het land gedaan. In het fractievoorzittersoverleg moet worden besproken of dit voor onze gemeente een geschikt instrument is. Persoonlijk staat de burgemeester er positief tegenover, maar het moet in breder verband met elkaar worden besproken.

De heer **Buigel** (VVD): reageert op de vraag van de heer Heijne en verzoekt dit snel op te pakken. De meeste partijen zijn bezig met kandidaatstellingsprocedure, het formuleren van verkiezingsprogramma's etc.

5. Vaststellen verslag commissievergadering d.d. 31 maart 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Regionale Energie Strategie Groningen (RES 1.0)

De heer **Van Wijngaarden** (PvdA): de fractie van de PvdA vindt dat deze gemeente goed op weg is. De fractie staat achter deze strategie en kijkt uit naar de visie met betrekking tot de warmtetransitie. De tekst op pagina 3 van het collegevoorstel 'overzicht projecten' is verwarrend. In de RES staat terra-wattuur wordt geleverd en in de cijfers staat dat het voorstel wordt omgerekend naar terra-joule. Dit is onduidelijk. In het rapport RES 1.0 op pagina 16, staat dat er beperkte menskracht beschikbaar is. Deze gemeente heeft Stuw en dat zou gekoesterd moeten worden. Stuw zou van middelen voorzien moeten worden zodat Stuw zijn rol goed kan invullen. De fractie vindt dat Stuw zo snel mogelijk op de agenda moet komen.

Mevrouw **Hemmen** (CDA) ondersteunt de woorden van de PvdA dat de gemeente goed op weg is. Met de 4 pijlijnprojecten wordt al bijna de gehele opgave gehaald. Daarom moet kritisch worden gekeken hoe en waar nog zonneparken gewenst zijn.

De Transitievisie warmte moet eind 2021 door alle gemeenten zijn vastgesteld. Kan het college aangeven wanneer de Transitievisie warmte in deze raad wordt behandeld? Het is volgens het CDA een grote opgave. Lokaal eigendom is een goed uitgangspunt binnen de RES. Door de RES is er een methodeboek Lokaal eigendom en participatie opgesteld. In februari is de maatwerkmethode van het zonnebeleid van de gemeente geëvalueerd. In hoeverre komen de uitkomsten van de evaluatie overeen met het handboek?. Wat is leidend voor onze gemeente? Hoe wordt omgegaan met de maatwerkmethode. De raad heeft bij deze methode vraagtekens geplaatst. Kan het college toelichten hoe de uitkomsten van de evaluatie zich verhouden tot het handboek dat de RES heeft opgeleverd?

De heer **Kriek** (GroenLinks): volgens de RES is onze gemeente goed op weg. Volgend jaar is de gemeente klaar. De kwaliteit gaat voor de kwantiteit.

Vooraf 50 procent eigenaarschap zou gehaald moeten worden. Er zijn problemen met de netcapaciteit. Als voorbeeld noemt de heer Kriek de nieuwbouw van de RSG waar het onmogelijk bleek om zonnepanelen op het dak te plaatsen en aan te sluiten op het elektriciteitsnet. De praktijk maakt het moeilijk om daken te voorzien van zonnepanelen. Hoe ver is het hiermee?

Bij de opgave in de provincie is minder dan een kwart voor huishoudens en driekwart is voor industrie en bedrijven. Waar blijft de inzet en prestatie van de bedrijven? Hoe wordt dit in de gemeente gerealiseerd? De fractie krijgt graag een verduidelijking van de wethouder.

Er zou veel meer ingezet moeten worden op efficiënt gebruik van energie. De gemeente Groningen heeft een systeem bedacht: AIMZ. In de gemeente Groningen werkt dit goed. Misschien zou deze gemeente iets van Groningen kunnen leren. Het 50 procent eigenaarschap is belangrijk, maar de raad mag steeds alleen praten over de ruimtelijke aspecten. Hoe kan 50 procent eigenaarschap worden gerealiseerd wanneer er weinig over te zeggen is?

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans) is niet zo positief over de RES. Het is een voorbeeld van korte termijn politiek. Bij het volgen van deze RES is er op den duur onvoldoende stroom, er wordt steeds meer elektriciteit gebruikt. Er komen steeds meer aardwarmtepompen. De heer Timmermans wil weten hoe het college hier naar kijkt. De vraag naar elektriciteit stijgt en alle akkers vol leggen met zonnepanelen en extra windmolens bouwen is ongewenst. Hoe kijkt het college hier naar en in welke richting zoekt het college naar oplossingen? De heer Timmermans is benieuwd naar de aanpak van de warmtetransitie. Het netwerk kan het aanbod van de opgewekte elektriciteit niet aan op dit moment. Wie bepaalt welk netwerk wanneer uitgebreid wordt?

De heer **Koskamp** (Gemeentebelangen): Groningen blijkt een wingewest. De gemeente Westerwolde doet het niet slecht vergeleken bij de rest van de provincie. Er is door deze gemeente ruimschoots aan de opgave voldaan. Dit rapport valt tegen, het is een opsomming van welke plannen er zijn en welke plannen worden uitgevoerd. Er spreekt weinig ambitie uit het rapport. Warmtetransitie, is een belangrijk thema, maar in deze gemeente is weinig industrie waar restwarmte beschikbaar is.

Wethouder **Van der Goot**: naar aanleiding van de opmerking van de PvdA zegt de wethouder dat het mogelijk is om de tekst van pagina 3 aan te passen zodat het voor iedereen duidelijk wordt. Ook wordt verzocht om Stuw snel weer op de agenda te zetten. Het voorstel zou pas weer aan de orde komen als de kaders voor het duurzaamheidsfonds worden vastgesteld, maar het kan volgens de wethouder ook eerder. De warmtetransitie (vraag van het CDA) komt in november in de raad. Voor de transitie van warmte is een plan van aanpak vastgesteld. Deze week is een goed bezochte inwonersbijeenkomst gehouden. De aanwezigen waren enthousiast, kritisch en meedenkend. Ook kwam Stuw weer ter sprake, men is op zoek naar een coöperatie. Een individuele benadering van de warmtetransitie wordt heel lastig, het kan beter in verbanden worden gedaan, Stuw zou hierin iets kunnen betekenen, maar ook andere coöperaties zijn welkom. Er is nog veel werk te doen zeker ook naar aanleiding van de uitkomsten van de inwonersavond. Ten aanzien van 50 procent lokaal eigendom zegt de wethouder dat het handboek overeenkomt met wat Westerwolde heeft. Deze gemeente heeft als voorbeeld voor dit RES rapport gediend. 50 procent eigendom is niet af te dwingen, er moeten initiatieven voor komen. Het handboek komt overeen met de visie van Westerwolde op lokaal eigendom. Er is wel behoefte aan lokaal eigendom, maar er is geld nodig en een gedegen plan om dit te realiseren.

Er gaat driekwart naar bedrijven zegt GroenLinks. Er zijn bedrijven die zeer geïnteresseerd zijn in stroom door middel van zonnepanelen. Deze bedrijven willen zonnepanelen op hun daken.

Het gemeentebestuur wil dit stimuleren. Door de bedrijven wordt meegedacht. Het netwerk is op dit moment niet toereikend. Er wordt een transformator gebouwd in Ter Apelkanaal en het netwerk moet worden aangepast. De netwerkbeheerder die ook gesprekspartner in de RES is, loopt tegen praktische zaken aan, bijvoorbeeld gebrek aan vaklieden.

Het is korte termijn politiek werd gezegd. De RES laat zien wat er is en wat de plannen zijn. Binnen de mogelijkheden moeten dingen gerealiseerd worden, want het is de bedoeling om te stoppen met gas. De bestaande mogelijkheden zijn zonne- en windenergie. Andere energiebronnen zijn in ontwikkeling. Warmtetransitie is heel lastig. Er is in Westerwolde sprake van een landelijk gebied met een verouderd woningaanbod, zonder isolatie. De wethouder hoopt in november een goed plan voor de warmtetransitie aan te bieden aan de raad.

TWEEDE TERMIJN

Mevrouw **Hemmen** (CDA) de visie op de warmtetransitie vraagt nog veel huiswerk. Het CDA stelt voor om op termijn een informatieve bijeenkomst voor de raad te organiseren zodat meer inzicht komt in wat de omvang van de opgave is en wat de keuzemogelijkheden in de gemeente zijn. Er is een vraag gesteld over de uitkomsten van de evaluatie van het beleid op zonneparken en kleine windmolens. Wat doet de evaluatie van de maatwerkmethode in relatie tot het handboek?

De PvdA en de wethouder willen Stuw snel agenderen. Hopelijk houdt het college hierbij rekening met hetgeen is afgesproken in de vorige vergadering. Het wachten is eerst op de kaders voor het duurzaamheidsfonds. Hiervoor is het college zelf aan zet.

De heer **Timmermans**: de korte termijn politiek ligt niet aan dit college of aan de wethouder, maar aan het RES-bureau dat op korte termijn allerlei dingen wil realiseren. Te zijner tijd moeten nieuwe RES-rapporten 2.0, 3.0 etc. komen. Ook de heer Timmermans brengt in herinnering dat Stuw niet zonder reden van de agenda is gehaald en verzoekt om het verslag van die vergadering goed na te lezen en eerst aan de genoemde voorwaarden te voldoen. Behandeling zou anders weer moeten worden uitgesteld.

De heer **Kriek** (GroenLinks): het is zaak de RES op een goede manier uit te voeren. Er zijn ook enorme kansen, bijvoorbeeld op het gebied van werkgelegenheid. Er is gebrek aan vakmensen en er zou gezorgd kunnen worden voor omscholing. Ingezet zou moeten worden op minder energieverbruik. De gemeente Groningen realiseert een enorme besparing van energie (AIMZ). Dit zou veel breder toegepast moeten worden.

De **voorzitter** laat weten dat de heer Kuper en mevrouw Kruiter aan de vergadering deelnemen.

De heer **Dinkla** (VVD): de fractie heeft nagedacht over de RES en hoe een raadslid hier een positieve bijdrage aan kan leveren. Vandaag stond in een landelijke krant dat windmolens ongewenst zijn, dat zonneparken alleen op daken en op overhoeken zouden mogen worden gerealiseerd en dat kernenergie onmisbaar is. Hij zal het stuk doorsturen aan de raadsleden.

Op 4 maart 2020 heeft de fractie van de VVD tegen het RES concept gestemd. Dat gaat de VVD dit jaar weer doen.

Wethouder **Van der Goot** zegt dat er een informatieve raad over warmtetransitie komt. De evaluatie is in het handboek van de RES meegenomen. De evaluatie was van maart en de maatwerkmethode is in december 2019 gestart en hier is geen rekening mee gehouden.

Er wordt met betrekking tot Stuw rekening gehouden met wat er in de raadsvergadering is afgesproken. De wethouder zal in gesprek gaan met zijn collega van de gemeente Groningen en vragen hoe de energiebesparing wordt gerealiseerd. De wethouder is ook in Stadskanaal op gesprek geweest over dit onderwerp. Het is goed om verder te kijken dan de eigen gemeentegrenzen. Minder energieverbruik zou een van de oplossingen zijn, maar er wordt steeds meer overgeschakeld op elektriciteit, ook het openbaar vervoer.

De **voorzitter** noemt de toezeggingen op: er komt een tekstuele aanpassing in het voorstel op pagina 3. Stuw komt pas terug in de raad als alle kaders zijn gesteld en de vraagstukken zijn opgelost. De wethouder zal spreken met zijn collega uit Groningen. Dit voorstel gaat als hamerstuk naar de raad.

7. Gemeentelijke Verkeers- en vervoerplan 2021-2031

De heer **Heijne** (Gemeentebelangen): verkeersdoden horen niet thuis in de doelstellingen. Ten aanzien van 3.27, krimp, zegt de heer Heijne dat er in Westerwolde geen sprake van krimp is. Er zou gebouwd moeten worden dan hoeven mensen de gemeente niet te verlaten. Er zijn te weinig mogelijkheden. Krimp hoort niet in het verkeers- en vervoersplan.

De heer **Eilert** (PvdA): in het commissievoorstel staat dat de inwoners bij het opstellen van dit plan zijn betrokken. Dat is onder andere gebeurd via gebiedsregisseurs en dorpsraden. Er zijn ook mensen actief benaderd. Hoe zijn bewoners betrokken in plaatsen waar geen dorpsraden zijn?

Pagina 11 van het plan, mobiliteit. Het doel is dat iedereen kan komen waar hij of zij wil. Dat is een mooi doel, maar het blijft lastig. Wordt gestopt bij de opmerking dat het lastig is of wordt werkelijk iets ondernomen.

Pagina 11 onderaan, krimp: wat wordt hier precies bedoeld en waarom wordt het hierin betrokken.

Pagina 13: er wordt ingezet op vergevingsgezinde infrastructuur: kan de wethouder uitleggen wat hiermee bedoeld wordt?

Pagina 14, punt 2.72, wat wordt bedoeld met spaarzaam omgaan met verkeersborden?

Pagina 16, verbetering heeft niet voldoende doorgezet: wat is niet voldoende, wat was het oogpunt dat niet bereikt is.

Pagina 25, fietsers en fietsongevallen: investeren op fietsveiligheid heeft de voorkeur en met name voor de fietsers in de leeftijd van 16 tot en met 24 jaar. Horen hier ook niet de oudere fietsers op elektrische fietsen bij?

De heer **Kriek** (GroenLinks) het landbouwverkeer wordt steeds groter en zwaarder en rijdt in hoog tempo door de gemeente. Dit ontbreekt in het plan. De fietsers hebben de hoogste prioriteit wat betreft veiligheid, maar er zijn plekken waar landbouwverkeer en fietsers samen komen. Op deze plaatsen kunnen problemen ontstaan. Het zware verkeer maakt sporen op en naast de randen van de weg. Wanneer een fietser hier moet uitwijken dan is het mogelijk om van de rand te vallen. De fractie vraagt hier aandacht voor. Het parkeren: in Ter Apel staan veel vrachtauto's geparkeerd binnen de bebouwde kom. In andere dorpen staat duidelijk aangegeven dat dat niet is toegestaan en dat vrachtauto's alleen op aangewezen plaatsen geparkeerd mogen worden. Vrachtauto's kunnen het zicht ontnemen en dat is ongewenst.

Er zijn parkeermogelijkheden op het bedrijventerrein, eventueel zouden camera's ter beveiliging geplaatst kunnen worden. De fractie verzoekt om hierover iets op te nemen.

Pagina 39, meldingen snelheidsoverlast: wanneer mensen klagen wordt er gemeten. Waar 30 km mag worden gereden wordt pas ingegrepen indien meer dan 10 procent van het verkeer sneller rijdt dan 51 km per uur.

Pagina 46, de aanrijtijden van ambulances in het grensgebied zijn zeer zorgelijk. Dit wordt als niet als voldoende gezien. Als in Bourtange grote evenementen zijn dan moet dit goed geregeld zijn.

Bij 5.6, de waardering van provinciale wegen: deze provinciale wegen zijn de kern van dit gebied. De waardering is 1 of 2 sterren, de laagste categorie volgens de ANWB. In hoeverre komt dit overeen met de ambities. Wordt in gesprek gegaan met de provincie? Wat is de reden van het lage waarderingcijfer. Er is een kaartje met de Viastat snelheden, waar structureel overtredingen zijn. Het zijn wegen in deze gemeente en wat wordt hier aan gedaan.

In heel Nederland is de nieuwe norm 30 km binnen bebouwde kom, maar niet in deze gemeente. Waarom niet? Waar mogelijk zou de bus route kunnen worden ontzien. De fractie zou graag willen dat overwogen wordt in de bebouwde kom de 30 km aan te houden.

De heer **Meendering** (CDA): hoe kan met beperkte middelen iets worden gedaan. Iedereen wil graag 30 km per uur invoeren, maar er zijn bebouwde kommen van 7 km lang, dan wordt het lastig wanneer de bus wel 50 km per uur mag rijden. De verschillende snelheden plus fietsers op de weg zal een moeilijke situatie worden. De beschikbare financiën om tot het uitvoeren van een plan te komen, zijn een punt van zorg.

De heer **Buigel** (VVD): de fractie mist innovatie, waterstof, autonoom rijden etc. Waar zijn oplaadpunten gewenst. Is de wethouder bereid dit aan te vullen in dit stuk. Alles betreffende krimp zou wat betreft de fractie van de VVD uit het plan kunnen worden gehaald. In hoeverre zijn de ondernemers en de landbouwers betrokken geweest bij het opstellen van dit plan.

Bij alle snelwegen wordt een separaat fietspad gewenst. Welke rechten kunnen de inwoners daar aan ontlenen. Er zijn veel snelwegen en om overal een fietspad aan te leggen lijkt erg kostbaar.

Pagina 49, besparing maatschappelijke kosten: hoe heeft de wethouder dit berekend.

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans): de stukjes over krimp mogen uit het plan. Het maakt het hele rapport negatief. Krimp is iets wat zelf wordt veroorzaakt.

Pagina 13, een dodelijk ongeluk op de hoek Kapelweg/Hoofdstraat: het ging hier niet om een normaal verkeersongeluk. Het was tijdens de carnavalsoptocht van 2015. Het is misplaatst om deze zaak in de tabel op te nemen.

De heer Timmermans zegt snelheden van 30/60 etc. in de gemeente zijn waar zulke lange bebouwde kommen en kernen dat er niet aan kan worden begonnen.

In het vorige Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan stonden bus routes aangemerkt als voorrangsroutes. Dat is nu niet meer. Waarom was dat zo? Jongere fietsers zijn een kwetsbare groep. De heer Timmermans is ook benieuwd met wie gesproken is in plaatsen waar een dorpsraad ontbreekt. In Vlagtwedde en Ter Apel zijn plaatsen om vrachtwagens te parkeren. Bij het sportveld is achteraan plaats, maar daar staan haast nooit meer vrachtauto's. Er wordt in de bebouwde kom geparkeerd. De parkeerplaats is in het weekend bezet door vrachtauto's en de strook bij de begraafplaats in Ter Apel is kapot gereden.

Wethouder **Van der Goot**: de tekst wat betreft de verkeersdoden in de doelstelling, zal worden aangepast en krimp zal verwijderd worden. Met vergevingsgezindheid van de infrastructuur wordt bedoeld dat het niet gelijk een fatale fout is. In stuk zelf staat hoe inwoners zijn betrokken bij het tot stand komen van het plan. Het is via de gebiedsregisseur gegaan en die gaat verder dan alleen de dorpsraden.

De meeste ongelukken gebeuren met fietsers tussen 16 en 24 jaar, maar alle fietsers zijn in het GVVP meegenomen, er is aandacht voor.

In de gemeente zijn klachten geweest van over dubbele en overbodige borden. Een teveel aan borden dicht bij elkaar, werkt niet. Verkeersborden moeten spaarzaam worden gedoseerd.

Het landbouwverkeer wordt niet benoemd, omdat dit op dit moment in onderzoek is bij de provincie. De gemeente bemoeit zich er niet mee. Het resultaat van het onderzoek kan worden opgenomen, indien nodig.

Het is niet geheel te voorkomen wanneer twee landbouwwerktuigen elkaar tegen komen dat raden kapot gereden worden.

Het handhaven in de 30 km zones is de bevoegdheid van de politie en is lastig. Handhaven gebeurt boven de 50 km.

Het ambulanceverkeer heeft de aandacht en gekeken wordt of hierin verbetering is aan te brengen.

De sterrenwaardering is door de provincie ingevoerd en de wethouder heeft hierover geen zeggenschap.

Bus route: het instellen van 30 km zones kost geld. De busmaatschappij heeft gezegd dat wanneer van bijvoorbeeld Bellingwedde een 30 km zone wordt gemaakt de dienstregeling niet meer kan worden uitgevoerd. De kans bestaat de kans dat de busmaatschappij er dan mee stopt. De weg is heel lang en er is geen uitzondering voor de bus te maken.

Het plaatsen van oplaadpalen is afhankelijk van de vraag en afhankelijk van het aantal elektrische auto's. In het stuk wordt vermeld dat een oplaadpaal kan worden aangevraagd. Er zijn 1.000 laadpalen gratis verkrijgbaar.

De ondernemers en landbouwers worden wel betrokken, zij zitten ook in de dorpsraden. In het stuk is een berekening opgenomen van de maatschappelijke kosten. Aan autonoom rijden wordt gewerkt, ook provinciaal. Er wordt een onderzoek ingesteld. Het parkeren van vrachtauto's in de bebouwde kom speelt niet alleen in Ter Apel. Het is onderwerp van gesprek en heeft de aandacht.

TWEEDE TERMIJN

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans): het genoemde dodelijke ongeval in Ter Apel in 2015 moet uit de opsomming worden verwijderd. Het was tijdens een evenement en betrof geen gewone verkeerssituatie. Hier is nog niet op gereageerd. Dit geldt ook voor de bus routes die in het vorige Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan wel vermeld waren. De heer Timmermans vraagt beantwoording van deze twee vragen.

De heer **Kriek** (GroenLinks): de wethouder ziet in dat het landbouwverkeer een probleem oplevert, zeker in verband met veilig fietsen. Er wordt nu niets aan gedaan, omdat de provincie hier mee bezig is. Welke input wordt door de gemeente aan de provincie gegeven. Kent de provincie de situatie hier?

Het is zeker niet de bedoeling om de bus 50 km per uur te laten rijden terwijl andere voertuigen 30 km rijden. Het gaat om het toestaan van 50 km per uur op de bus routes. Alle andere wegen zouden wel 30 km wegen kunnen worden.

Als 30 km de norm in Nederland wordt is het logisch om daar aan mee te doen. Op de bus routes kan voor al het verkeer een uitzondering worden gemaakt.

Als de waardering van de ANWB zo slecht is wordt dan aan de provincie verzocht om hier iets aan te doen?

De heer **Eilert** (PvdA): dankt voor de toezeggingen. Het vergevingsgezinde is nog niet geheel duidelijk, een voorbeeld is gewenst.

De heer **Buigel** (VVD): op verschillende plaatsen zijn in het afgelopen jaar borden geplaatst met daarop de coronamaatregelen. Sommige borden staan op onlogische locaties, op rotondes staan borden met kleine letters die niet leesbaar zijn.

Het is goed dat de krimp uit het plan wordt gehaald. Verduidelijking over vergevingsgezinde infrastructuur is gewenst. Kan de wethouder een voorbeeld geven voor de situatie dat deze gemeente geen Cittaslow gemeente was. Wat had er dan niet in het plan gestaan.

De laadpalen worden wel genoemd, maar het is niet concreet. Op parkeerplaatsen staan wel enkele palen, maar is dat voldoende? De trend is dat vrijwel iedereen elektrisch gaat rijden op termijn en dan zijn veel laadpalen nodig.

De heer **Meendering** (CDA): in het stuk is veel aandacht voor krimp. Het is wel goed dat de ambtenaren belast met het opstellen van het plan het langs de meetlat van de krimp hebben gelegd. Wanneer wordt besloten dat krimp uit het plan wordt gehaald dan is dat prima, maar er is wel naar gekeken.

Paragraaf 3.2.6 over vergrijzing en ontgroening. Er is sprake van meer eenzijdige ongevallen met ouderen die de macht over hun elektrische fiets kwijt raken. Er zou meer aandacht kunnen zijn voor ongevallen met ouderen met elektrische fietsen.

Wethouder **Van der Goot**: er is naar krimp gekeken. Ook is er aandacht voor oudere fietsers, dit wordt onderkend. Ook voor oudere fietsers moet het veilig zijn.

Hogere randen, obstakels, paaltjes zijn vergevingsgezinde elementen. Deze zijn ook voor de oudere fietsers van belang. De wethouder is bereid om naar de borden bij de rotonde te kijken. Als de borden niet leesbaar zijn, moet er iets aan worden gedaan. Er moeten voldoende laadpalen zijn, maar het is een investering die wordt gedaan indien er voldoende gebruikt van wordt gemaakt. Het heeft de aandacht. Het genoemde verkeersongeval is door de politie als zodanig geregistreerd. Daarom staat dit ongeval in dit staatje.

Aanpassingen voor vrachtauto's kosten geld, de wethouder komt hier op terug. Er zal gekeken worden waar problemen zijn en hoe deze op te lossen. De provincie doet onderzoek naar landbouwverkeer en dubbel onderzoek is niet nodig. Er is regelmatig verkeersoverleg met de provincie. Westerwolde is een van de gemeenten met veel landbouwverkeer en de gemeente zorgt voor input voor de provincie. Dit geldt ook voor de provinciale wegen. De gemeente signaleert en als er situaties zijn die moeten worden aangepast dan volgt een gesprek met de provincie. Ook in de periodieke gesprekken komen deze wegen aan de orde. De wethouder begrijpt nu wat wordt bedoeld met 50 km op de bus route. De wethouder onderschrijft dit.

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans): wat is de reden dat de bus routes niet meer als voorrangsroutes aangemerkt worden? Dit is een wijziging ten opzichte van het vorige Verkeers- en Vervoersplan.

De heer **Kriek** (GroenLinks): begrijpt dat de wethouder het eens is met GroenLinks over de bus routes. Wordt dit gewijzigd? Of moet een amendement worden ingediend.

De heer **Buigel**: Cittaslow, is er verschil indien Westerwolde geen Cittaslow gemeente was geweest?

De heer **Meendering**: wordt het stuk over de oudere fietsers gewijzigd in het plan?

Wethouder **Van der Goot**: de bus routes en voorrangsroutes is op deze wijze opgenomen op advies van de politie.

Volgens de wethouders zou het plan zonder Cittaslow niet heel anders zijn geweest. De nadruk is op de fietsveiligheid gelegd, omdat dit past in Cittaslow. De wens is om mensen naar de gemeente te laten komen en op het gebied van fietsen heeft de gemeente iets te bieden. De wethouder doet geen toezegging richting GroenLinks dat het plan wordt aangepast, maar wil nog wel eens naar de bus routes kijken.

De heer Meendering wil de ouderen een wat prominentere rol geven, dat kan wel worden aangepast.

De voorzitter: de toezeggingen zijn: een tekstuele aanpassing over de 11 verkeersdoden, de krimp wordt verwijderd, de wethouder komt terug op het parkeren van vrachtwagens in de bebouwde kom, de wethouder zal kijken naar de bus routes, de oudere fietsers worden opgenomen in het plan.

Dit stuk gaat als bespreekstuk naar de raad.

8. Kredietaanvraag vervanging bruggen Vesting Bourtange

De heer **Buigel** (VVD) vraagt hoe de kapitaallasten zijn opgebouwd, hoe de afschrijving gaat en wat de rentelasten zijn. Het onderhoudsbudget wordt met 43 procent verlaagd waardoor dit 66.000 euro wordt. De kapitaallasten worden de eerste jaren hieruit gefinancierd, omdat de bruggen in de eerste jaren geen onderhoud nodig zouden hebben. Gezien de slechte staat van de bruggen is er de afgelopen jaren geen onderhoud aan de bruggen geweest. Wat gebeurt er met verlaagde onderhoudsbudget. Is gekeken naar een alternatieve financiering, subsidies. Brugonderhoud komt gewoonlijk niet in aanmerking voor subsidie, hoewel de bruggen wel een authentiek karakter en een bepaalde aantrekkelijkheid hebben voor een toeristische voorziening.

De heer **Van Dam** (PvdA): onder punt 3 staat verlaging van het onderhoudsbudget. Welke objecten worden naast de bruggen bedoeld.

De heer **Meendering** (CDA): de verlaging van de onderhoudskosten is voor het CDA de grootste zorg. Is het bekend wat de lasten zullen zijn in de komende periode. Heeft al inspectie plaatsgevonden. Stel dat het onderhoudsbudget toch niet toereikend is, hoe wordt daar dan mee omgegaan. De fractie hoopt dat de uitvoering die nu gepland is, in overleg met inwoners en ondernemers in en om de vesting wordt afgestemd.

De heer **Kriek** (GroenLinks) het lijkt dat het geld uit de reserves gehaald wordt. Waar komt het bedrag van ruim een miljoen euro vandaan?

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans) sluit zich aan bij de opmerkingen van het CDA betreffende de vesting.

Het is apart dat na de vorige vervanging van bruggen nu ineens de volgende serie bruggen moet worden vervangen. Worden bruggen niet geïnspecteerd?

Wat is er mis met de inspecties en het reguliere onderhoud waarin dergelijke fouten hadden kunnen worden opgemerkt. Deze gang van zaken geeft niet veel vertrouwen in de inspecties.

Wethouder **Huizing**: dit voorstel is naar voren gehaald na uitvoerig overleg met betrokken partijen (bewoners, ondernemers, de vesting zelf). Hierdoor wordt de periode van vervanging en daarmee de problemen in de bereikbaarheid van de vesting, beperkt tot 2 jaar in plaats van de 3 jaar die er aanvankelijk voor was uitgetrokken. De gemeente is in gesprek met betrokkenen om overlast tot een minimum te beperken.

De inspectie (vraag van Lijst Timmermans): in eerste instantie wordt een visuele inspectie gedaan. Daaruit bleek dat renovatie nodig was. Bij de technische inspectie bleek dat de bruggen veel slechter waren. De bruggen bij Bourtange zijn dusdanig belangrijk voor de vesting dat nu krediet wordt aangevraagd, zodat snel aan de slag kan worden gegaan. De vraag over de opbouw van de kapitaallasten zal schriftelijk worden beantwoord. Een alternatieve financiering is overwogen, het geld zou uit de bestemmingsreserve gehaald kunnen worden, maar gemeend is dit niet te moeten doen, omdat er gewerkt wordt aan een bruggenbeleidsplan.

Voor de bruggen, andere objecten, infrastructurele kunstwerken in Bourtange is een apart onderhoudsbudget van 115.000 euro. Het meeste geld (70-80 procent) ging naar het onderhoud van de bruggen. Als alle bruggen in Bourtange zijn vervangen zijn er de eerste jaren geen onderhoudskosten voor bruggen te verwachten. Er blijft voldoende geld over voor de andere objecten. De andere objecten zijn bijvoorbeeld de affuiten voor de kanonnen en bouwwerken op de vestingmuren. Hiervoor blijft per jaar 66.000 euro beschikbaar. Indien in de komende 2 à 3 jaar toch iets aan de bruggen zou moeten gebeuren dan is er geld voor.

GroenLinks vraagt waar een miljoen euro vandaan moet komen. Dat is de reden voor de aanvraag van dit aanvullend krediet.

Er zijn geen mogelijkheden voor subsidies. Bourtange heeft historische waarde, maar de bruggen 40 à 50 jaar oud en moeten op de normale manier onderhouden worden.

TWEEDE TERMIJN

De heer **Kriek** (GroenLinks): waar moet het aanvullend krediet vandaan komen. Uit de algemene reserve?

De heer **Meendering** (CDA): dankt voor de toelichting ook ten aanzien van het overleg met de inwoners, ondernemers en belanghebbenden. Het is goed dat zij betrokken zijn. Voor het CDA is dit een hamerstuk.

Wethouder **Huizing**: de vraag waar de kapitaallasten uit zijn opgebouwd, beantwoordt ook de vraag van GroenLinks. Toegezegd is dat deze vraag schriftelijk beantwoord wordt.

De **voorzitter**: de wethouder heeft toegezegd om schriftelijk te antwoorden op de vraag over de kapitaallasten. Dit agendapunt gaat als hamerstuk naar de raad.

9. Voorstel t.a.v. ontwerp VVGB zonnepark Tweekarspelenweg

De **voorzitter** meldt dat het besluit dat bij dit agendapunt niet correct is. Er staat Veendijk Bellingwolde in plaats van Tweekarspelenweg Blijham. Dit wordt aangepast.

De heer **Dinkla** (VVD): er is lef voor nodig om een zonnepark te willen op de beste landbouwgrond in de landbouwtreek van Westerwolde, namelijk de ruilverkaveling Blijham Bellingwolde. Het rapport Ruimtelijk onderbouwing Zonnepark Westerwolde is duidelijk.

Op pagina 12 staat vermeld een graanveld met rogge maar dit is geen rogge. Er zijn mooie foto's van bloemen naast zonnepanelen. Dat zal de eerste paar jaar wel gaan. Is er ook iets geregeld voor distelbestrijding zodat aanliggende gronden hier geen hinder van ondervinden? Er gaat kruidenrijk grasland onder de zonnepanelen groeien. De heer Dinkla vraagt om een foto van een zonnepark waar dit na vijf jaar nog zo is. Hoeveel meter moeten de zonnepanelen van hoogspanningsleidingen af liggen?

Kan er van worden uitgegaan dat de projectlocatie niet wordt toegevoegd aan Natuur Netwerk Nederland? Is informatie ingewonnen over het nadelig effect op akkervogels? Zo nee, dan weet de heer Dinkla iemand die dit kan doen. Zo ja, bij wie is dan informatie ingewonnen.

De maatwerkmethode ziet er goed uit. Stuw staat een aantal keren genoemd. Is dit de enige coöperatie waarmee gesproken wordt of zijn er ook andere coöperaties. Bij de conclusie staat dat het project een bijdrage levert aan de landschappelijke en ecologische versterking van het projectgebied. Hier is de VVD fractie het niet mee eens. Het projectgebied wordt een glazen plaat van 22,2 hectare en 7 hectare gras en kan nooit concurreren met de extensieve en duurzame wijze van de gewassen die er nu groeien, zie figuur 7 op pagina 10. Er zijn vele redenen om het zonnepark door te laten gaan, maar deze laatste opmerking is wishful thinking. De heer Dinkla kijkt uit naar de discussie in de raadsvergadering.

De heer **Kriek** (GroenLinks): het betreft een belangrijk pijplijngeval. Er moet weer eens goed gekeken worden onder welke voorwaarden verder wordt gegaan met het aanleggen van zonneparken. Goede landbouwgrond is een belangrijke afweging. Het eigenaarschap is belangrijk. In hoeverre is dit een lokaal initiatief. Groenlinks heeft contact gehad met Stuw en zij geven aan dat er al geruime tijd niet is gehoord van de initiatiefnemers. Het draagvlak: op de eerste avond waren verschillende omwonenden aanwezig en op de tweede avond slechts een paar. In hoeverre is dan sprake van het creëren van draagvlak. Het ging om het geven van informatie en dit is iets anders dan het gesprek aangaan met de omgeving. Wie zijn de omwonenden die willen participeren? Bij wie geven zij dat aan en met welke partij wordt het gedaan? Stuw weet van niets.

De raad mag gaan over ruimtelijke zaken. Lokaal eigenaarschap is belangrijk. Wat gebeurt er wanneer de raad niet instemt met de komst van het zonnepark, omdat de raad meent dat er onvoldoende lokaal eigenaarschap is, er te weinig gedaan is?

De ruimtelijke kwaliteit van het park: er wordt wel moeite gedaan om aan de randen van het park het mooi aan te kleden, maar het is de vraag of geluisterd is naar de input vanuit de omgeving.

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans): het is een keuze om goede landbouwgrond in te zetten om aan de RES voorwaarden te voldoen. De heer Timmermans is blij dat de plaatselijke agrariër van een deel van het voordeel gaat genieten. Stuw is al enkele malen aan de orde gekomen en de heer Timmermans vindt het vreemd dat Stuw deze prominente rol inneemt. Er staat Blijham, maar het gebied ligt dicht bij Oudeschans en daar is ook een energie coöperatie in oprichting. Waarom wordt Stuw zo gepromoot? Vanuit de overheid is een bepaalde regie nodig tussen de verschillende energie coöperaties.

De heer **Van Wijngaarden** (PvdA): de fractie ondersteunt het voorstel. Het is goed onderbouwd. De locatie is goed. De omschrijving hoe rekening te houden met de biodiversiteit, ziet er veelbelovend uit. Ook de vergroening van de gebouwen spreekt de fractie aan. Het is wel van belang om te weten of er enige voortgang is rond het lokaal eigenaarschap. Stuw kan hierin bijdragen en advies geven.

De heer **Meendering** (CDA) heeft met omwonenden en de dorpsraad gesproken. Het hele proces is in alle harmonie verlopen. Landbouwgrond is een politiek punt. Het proces en het verslag sluiten aan bij ervaringen die verschillende mensen tijdens het proces hebben ervaren. Op het laatst is er wat minder gecommuniceerd. Het vastgelegde is overeenkomstig met het besprokene. Het lokaal eigenaarschap heeft een financieel aspect. Ook de eigenaar van de grond heeft hier een rol in. Het gaat nu om de ruimtelijke inpassing. De fractie heeft technische gezien geen bezwaar.

Wethouder **Huizing**: dit is een van de aanvragen die in 2019 is ingediend waarna een aanvragenstop is ingesteld. De raad heeft aangegeven dat de lusten en lasten goed verdeeld moeten worden. Het 50 procent lokaal eigenaarschap is belangrijk en de aanvrager moet zich bereid verklaren om 50 procent over te dragen aan een lokale energie coöperatie. Wanneer dat niet lukt dan wordt een bedrag in een fonds gestort. Er is door de aanvrager een vaststellingsovereenkomst ondertekend waarin ook deze bereidheid tot 50 procent lokaal eigenaarschap is opgenomen.

Op dit moment is Stuw niet de organisatie die het moet oppakken, het is aan de aanvrager en aan de omgeving. Afsproken is dat aanvragen voor zonneparken pas naar de raad worden doorgeleid nadat de vaststellingsovereenkomst is ondertekend, omdat lokaal eigenaarschap en participatie belangrijk zijn. Nu is het ruimtelijk aspect aan de orde. Het is goed dat het proces met de omwonenden goed is doorlopen. De wethouder komt terug op de technische vragen die zijn gesteld over een foto, distelbestrijding, hoogspanningslijnen. Het plaatsen van een zonnepark wil niet zeggen dat het vervolgens een natuurgebied wordt, maar er kan wel worden gekeken hoe de biodiversiteit zo veel mogelijk verbeterd kan worden. De vraag over Stuw en of er andere coöperaties zijn: Stuw was bij de eerste bijeenkomsten van de maatwerkmethode aanwezig, maar wordt niet de coöperatie. Er zijn op dit moment nog geen andere coöperaties. Stuw heeft nog niets gehoord, omdat eerst het ruimtelijke proces moet worden doorlopen. Pas daarna komen subsidieaanvragen en het participatietraject. Of Stuw een rol zal spelen is aan de aanvrager.

TWEEDE TERMIJN

De heer **Kriek** (GroenLinks) dankt voor de uitleg. De fractie heeft onderzoek gedaan. Solar Park Westerwolde is geregistreerd in een woonhuis te Laren, de kantoorlocatie is in Eindhoven. Dit soort aanvragen zijn minder lokaal dan ze lijken. Doorverkoop naar het buitenland is mogelijk. De vraag is hoeveel zeggenschap er nog is nadat eenmaal van start is gegaan.

De heer **Dinkla** (VVD): het plan is destijds aangepast. De dorpsraad van Blijham was zeer tevreden. Er zijn zeker ook negatieve geluiden in Blijham.

De heer **Meendering** (CDA): de wethouder zei: "dan gaan wij beoordelen of er lokaal eigenaarschap is". De heer Meendering gaat ervanuit dat de raad daar in wordt meegenomen.

Wethouder **Huizing**: aanvragers van zonneparken werken samen met grondeigenaren. De aanvrager van de vergunning is niet lokaal, dat hoeft niet. Daarom is het belangrijk dat in de vaststellingsovereenkomst is opgenomen dat gestreefd moet worden naar 50 procent lokaal eigenaarschap zodat ook lokaal zoveel mogelijk wordt geprofiteerd.

De vraag van de VVD: er is een ecologisch rapport. Het kan worden toegestuurd.

De randvoorwaarde van lokaal eigenaarschap heeft de raad al min of meer vastgesteld. Het staat ook in de vaststellingsovereenkomst. In de raad is een discussie geweest over het oprekken van de 3 km of 6 km grens, wat is lokaal. Dit is een van de voorwaarden die in de vaststellingsovereenkomst is opgenomen. Ook hier is de cirkel opgerekt naar 6 km, omdat anders weinig inwoners van de gemeente zouden kunnen meedoen en het anders voornamelijk inwoners van Winschoten zou betreffen. De randvoorwaarden staan omschreven in de vaststellingsovereenkomst. Het is aan de gemeente om te beoordelen of voldaan wordt aan de vaststellingsovereenkomst.

De **voorzitter**: zegt dat de toezeggingen zijn (kort samengevat) schriftelijke beantwoording over grasland en distelbestrijding. Dit stuk gaat als bespreekstuk naar de raad.

Omwille van de tijd stelt de voorzitter voor om na behandeling van agendapunt 10 te kijken of er nog tijd is. De agendapunten 11, 12 en 13 kunnen rechtstreeks op de agenda van de raad worden gezet. Technische vragen die vanavond niet gesteld kunnen worden kunnen schriftelijk worden ingediend. Dit is alleen aan de orde indien deze punten niet meer voor 23.00 uur behandeld kunnen worden.

De heer **Buigel** (VVD): vraagt of de wethouder iets nodig heeft van de raad, omdat er een einddatum is voor het indienen van de zienswijze (agendapunt 11).

De **voorzitter**: de bespreking vindt in de eerstvolgende raadsvergadering plaats.

De heer **Eilert** (PvdA) kan zich hierin vinden.

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans) kan zich hierin vinden, als de agendapunten bespreekstukken worden.

De **voorzitter**: deze agendapunten komen als bespreekstukken naar de raad.

10. Strategische visie vrijetijdseconomie Oost-Groningen en Visie vrijetijdseconomie Westerwolde

Wethouder **Luth**: het leek zinnig om de tijdens de informatieve raadsbijeenkomst gedane suggesties en opmerkingen mee te nemen in de uitvoeringsplannen en de raad hiervan op de hoogte te houden en mee te nemen in het programma zoals nog moet worden vastgesteld door het college. Het is de bedoeling de raad te blijven informeren over de uitvoeringsplannen. Het is de wens om vanaf 1 januari 2022 van start te gaan met de marketingorganisatie.

De heer **Van Dam** (PvdA) is blij met de toezegging van de wethouder. De fractie ziet het als een kansrijke sector, juist in coronatijd. De gemeente Westerwolde biedt veilige mogelijkheden voor recreatie. Op 3 mei is een duidelijk verhaal verteld. De fractie mist een plan van aanpak om jongeren en jonge gezinnen naar Westerwolde te krijgen. Er moet voor jong en oud iets te beleven zijn. De fractie wil dat de inwoners tevreden zijn over de vrijetijdsmogelijkheden. Er zou in de visie meer aandacht moeten zijn voor evenementenbeleid. Het zouden evenementen moeten zijn die Westerwolde een waardig imago kunnen geven bij jong en oud. Een visie gericht op een bredere doelgroep laat Westerwolde weer bruisen.

De heer **Kriek** (GroenLinks): in de strategische visie op pagina 27 staat een opsomming van kwaliteiten van alle betrokken gemeenten en Westerwolde komt er mager van af. Bij attracties kan veel worden toegevoegd. Evenementen ontbreken volledig bij Westerwolde. Dit zou moeten worden aangevuld. Er wordt gesteld dat meer overnachtingen moeten worden gecreëerd. Er komt een initiatief bij de Papaver in Sellingerbeetse, er zou sprake zijn van het maken van eco-chalets. Weet de wethouder hier iets over.

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans) is niet erg enthousiast en mist visie en durf om dit gebied te verkopen. Er is weinig samenwerking. Bed en Breakfasts hebben helemaal geen samenwerking en kunnen geen arrangementen aanbieden. Deze nota biedt geen of te weinig handvatten. Het is te veel gericht op kleinschaligheid. Combinaties met de stad of de oosterburen ontbreken. In het verleden heeft Vesting Bourtange weleens Chinezen naar de vesting gehaald en daarover is niets te lezen. Voor de heer Timmermans hoeven er geen jongerenkampeercentra te komen. Wat betreft het gebrek aan overnachtingen noemt de heer Timmermans de 2 bungalowparken die grotendeels gebruikt worden door vaste en tijdelijke bewoners. Zolang dat in stand gehouden wordt kunnen daar geen mensen logeren. Wat is de juridische basis van de samenwerking met de andere gemeenten. Het irriteert de heer Timmermans dat er twee toerismeclubs zijn die met elkaar strijden. Kan het college hierin de regie nemen?

De heer **Kuper** (CDA): hoe moeten de kernwaarden worden gelezen. Zijn het ambities of randvoorwaarden? In vaarrecreatie is de laatste jaren flink geïnvesteerd. Samenwerking, ook met Duitsland is van belang. Hoe gaat dit nu? De doelstellingen zijn ambitieus. Het aantal overnachtingen is in het stuk opgenomen, maar het aantal arbeidsplaatsen niet. Hoeveel toeristen kan de gemeente aan en hoeveel toeristen wil de gemeente ontvangen. Bij doelstelling staat dat de inwoners trots op dit gebied moeten zijn. Als dat een doel is kan geconcludeerd worden dat het nu niet zo is. Hoe ziet het college dit en hoe wordt dit gemeten? Er zijn vijf programmalijnen en bij verschillende programmalijnen staat dat de kosten nog nader bepaald moeten worden bij de uitwerking van het programma. Deze programmalijnen zijn de dragers van de visie, maar hebben financieel een wankel fundament. Hoe ziet het college dit?

In programma 4 staat dat de Stichting Promotie Westerwolde (SPW) met de middelen die het krijgt niet de gewenste resultaten kan behalen. Wat zijn de gewenste resultaten en waarom worden deze niet behaald. Het merk Cittaslow zou beter in de markt gezet moeten worden. Er is in geïnvesteerd en veel mensen weten niet wat het inhoudt.

Het aantal overnachtingen is in Westerwolde een veelvoud vergeleken met de buurgemeenten. Het CDA is trots op deze gemeente die de toerist veel te bieden heeft. Het imago van Oost-Groningen is niet altijd even positief. Is deze samenwerking een risico. Hoe ziet het college dit?

De heer **Buigel** (VVD): de fractie van de VVD is trots op dit mooie gebied. Naar dit stuk is lang uitgekeken. De wens om Westerwolde beter op de kaart te zetten bestaat al lang. De verwachting van deze visie was groot, maar het werd toch een teleurstelling. De fractie onderschrijft de woorden van de heer Timmermans. Hoger ambitieniveau is voor de VVD een must. Hoe denkt de wethouder hierover. De beide visies zijn globaal en niet concreet. Waar wil de gemeente staan met Klooster Ter Apel over 10 jaar, wat is toeristische visie op Parc Emslandermeer etc. Is de wethouder bereid de visie vrijetijdseconomie Westerwolde dusdanig aan te passen en voor deze toeristische parels meer te concretiseren. Het stoort de fractie dat veel evenementen en parels ontbreken. Ook Wonderwereld ontbreekt. In Oost-Groningen zijn voornamelijk veel kleine toeristische ondernemers. Hoe wordt het samenwerken van die ondernemers vormgegeven in plaats van elkaars concurrenten te zijn.

Cittaslow wordt genoemd, maar wat en hoe is niet duidelijk. Het is ter onderscheiding van andere gemeenten, maar het voornemen van de wethouder is om als Oost-Groningen samen te werken. Dit lijkt de fractie tegenstrijdig. Hoe kijkt de wethouder hiernaar?

Het belang van cultuurhistorie wordt meermaals benadrukt. Wanneer komt de nieuwe cultuurnota?

Waarom moet er regionaal worden opgeschaald, waarom op deze wijze samenwerken? In Stadskanaal werd in de raad de vraag gesteld of Oost-Groningen niet anders genoemd kan worden.

Is dit de enige manier om te professionaliseren? Zijn andere mogelijkheden onderzocht? Wat heeft deze visie gekost?

Wethouder **Luth**: op de vraag van de PvdA over de gezinnen: deze worden in de visie genoemd en zijn heel belangrijk.

De ondernemers gaan mee in de marketingstrategie. Evenementen worden door de ondernemers georganiseerd, het blijft aan de ondernemers, zij kunnen niet worden verplicht. Het evenementenbeleid staat in de visie genoemd.

De wethouder zal kijken of de lijstjes met attracties kunnen worden aanpast. De eco-chalets zijn bekend, maar hoe dit precies wordt ingevuld is niet bekend.

De heer Timmermans mist lef en durf en spreekt over gebrek aan samenwerking tussen bed en breakfast ondernemers. Met een visie wordt beoogd iets te bereiken, maar het betekent ook dat ondernemers de samenwerking moeten zoeken en aangaan.

Ten aanzien van de Bourtange zegt de wethouder dat in de visie niet wordt ingezet op massatoerisme. De trots van de inwoners is meetbaar via het CBS.

De heer Timmermans maakt opmerking over jongeren. Er is gesproken over bezinningstoerisme en ook steeds meer jongeren komen voor de rust, het landelijke, de natuur. Die jongeren zijn heel welkom.

Er is veel permanente bewoning in de parken. Er wordt gewerkt aan planvorming.

Er is geen juridische basis voor de samenwerking. Het gaat om vijf gemeenten uit Oost-Groningen. Sinds het uitbreken van de coronacrisis is veel overleg met wethouders uit de provincie en met gedeputeerden geweest. De toeristen vasthouden en hen langere tijd laten blijven is belangrijk. Hierin kunnen de gemeenten elkaar versterken. Een juridische basis is niet gekozen, het gaat om samenwerking.

De twee clubs die elkaar bestrijden om toerisme te promoten zijn geen gemeentelijke clubs, het is geen taak van de gemeente om zich in de relatie van die twee organisaties te mengen. Een van beide organisaties wordt wel gesubsidieerd, de Stichting Promotie Westerwolde. Deze stichting is op dit moment heel actief in de nieuwe regio marketingorganisatie. Het is steeds moeilijker om marketing met vrijwilligers te doen.

Kernwaarden zijn sterke punten die in acht zijn genomen bij het schrijven van deze visie.

Er zijn goede contacten met de Duitse burens op het gebied van toerisme en economische zaken.

Het aantal arbeidsplaatsen in de sector toerisme zal schriftelijk worden doorgegeven.

Er is nog geen sprake van massatoerisme in Westerwolde en dat is ook niet de insteek.

De wethouder zal de vraag over "een wankel fundament in programma 5" schriftelijk beantwoorden.

Cittaslow kan nog veel beter in de markt worden gezet, het betreft alle portefeuilles.

Veel mensen komen naar dit gebied om te fietsen, te wandelen en te kanoën. Of er meer of minder te bieden is in Westerwolde dan in de buurgemeenten, is juist de reden om in gezamenlijkheid toerisme te doen in deze regio. De toerist weet de grenzen niet, wil vermaakt worden, dingen doen etc.

De vraag of een andere naam wenselijk zou zijn voor Oost-Groningen. De visies zijn nog niet vastgesteld, maar er moet wel over nagedacht worden of het gebied als Oost-Groningen of onder een andere naam op de kaart gezet wordt. Eerst moet de visie worden vastgesteld. Deze heeft looptijd van 10 jaar en de uitvoeringsplannen hebben een looptijd van 4 jaar die steeds in jaarplannen worden uitgewerkt.

De VVD had een hogere ambitie verwacht. De wethouder vraagt zich af wat de VVD beoogt met de vraag over Parc Emslandermeer. De evenementen worden niet onderschat, ze kunnen in de uitvoeringsplannen worden opgenomen. Volgens de wethouder horen evenementen niet thuis in een visie. Vanuit marketing kunnen evenementen onder de aandacht worden gebracht.

Samenwerking door kleine ondernemers kan worden gefaciliteerd, maar niet worden opgelegd, het is ook niet de taak van de gemeente.

De reden waarom regionaal wordt opgeschaald staat verwoord in de visie. Het gaat om het langer vasthouden van de toeristen. Als gezamenlijk gebied is dit doel beter te bereiken, kan de toerist beter bezig gehouden worden.

Er is volgens de wethouder niets begroot voor de kosten van de visie, omdat als gezamenlijke gemeenten met gesloten beurs is gewerkt. Als dit anders is, zal de wethouder hier op terugkomen. Het geld is berekend per inwoner.

TWEEDE TERMIJN

De **voorzitter**: gezien de tijd zouden vragen die nog niet beantwoord zijn schriftelijk bij de wethouder kunnen worden ingediend.

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans) is verbijsterd door de antwoorden op een aantal vragen. De gemeente zou het voortouw moeten nemen om zaken beter te laten lopen. Voor ondernemers die niet georganiseerd zijn zou het voortouw door de gemeente kunnen worden genomen om hen te laten samenwerken. Dit geldt ook voor activiteiten van ondernemers. Dit moet van de gemeente komen. Een juridische basis in de samenwerking is wel noodzakelijk, want er wordt personeel aangenomen. De overige vragen worden schriftelijk gesteld. Op dit moment kan de heer Timmermans niet akkoord gaan met het voorstel.

De heer **Buigel** (VVD) heeft veel vragen gesteld, maar de beantwoording was vaag. De vragen van de VVD zullen schriftelijk worden ingediend. Ambtelijke inzet die hiervoor is geweest kan in euro's worden omgezet.

Wat voor samenwerkingsverband wordt aangegaan. Het lijkt de VVD op een Gemeenschappelijke Regeling. Waarom een GR opgezet waar nauwelijks politieke invloed op kan worden uitgeoefend. Waarom wordt dit niet direct ondergebracht bij Marketing Groningen. Dan kan als gemeente sneller worden geschakeld en is de gemeente flexibeler.

De ondernemers kan niets verplicht worden, zegt de wethouder. De gemeente zou wel meer kunnen sturen en stimuleren. De verhuur van huisjes op Parc Emslandermeer gebeurt door 5 of 6 partijen. Het is niet inzichtelijk, toeristen vinden ze niet.

Het antwoord aan de heer Kriek is anders dan het antwoord dat de VVD kreeg. Het hoeft geen lijst te zijn, maar het gaat om visie vrijetijdseconomie Westerwolde. Hierin horen de evenementen thuis.

Hoe zit het met de verkoopkanalen van arrangementen. Daar zou een visie op moeten zijn.

Hoe de toerist vast te houden. Een organisatie als Marketing Groningen is daar goed in gespecialiseerd.

De VVD is van mening dat onderzocht moet worden of daar alles ondergebracht kan worden.

De heer **Eilert** (PvdA): is ook verbijsterd. In tegenstelling tot de heer Timmermans moeten jongeren moeten juist niet worden buiten gesloten, voor de jongeren iets bedacht worden.

De **voorzitter**: vraagt de heer Eilert om deze opmerking te bewaren voor de raadsvergadering.

De heer **Timmermans** (Lijst Timmermans): wenst toch te reageren op de opmerking van de heer Eilert dat niet iedereen een zuipkeet achter in de tuin heeft.

De **voorzitter**: afgesproken is dat technische vragen naar de wethouder kunnen worden gestuurd.

Wethouder **Luth**: de heer Timmermans is verbijsterd dat de gemeente niet het voortouw neemt in het bij elkaar brengen van ondernemers. De wethouder heeft dit in de vorige periode echter herhaaldelijk gedaan. Toen zijn bijeenkomsten gehouden en werden ondernemers uitgenodigd. Zij zijn bij elkaar aan tafel gezet en toen was de wethouder verbijsterd. Aangegeven werd dat het fijn was om zo in contact met elkaar te worden gebracht, ondernemers kenden elkaar niet. Er kwam niets van de grond. Er is wel degelijk aandacht voor geweest.

De juridische basis zal een stichting zijn. De gemeente is aangesloten bij Marketing Groningen, maar deze is meer gericht op de stad en het gebied boven Groningen. De wens is dat de focus op dit gebied komt. Marketing Groningen heeft niet gebracht wat er van verwacht werd.

De huisjes van Parc Emslandermeer worden allemaal door verschillende mensen verhuurd. Er is ooit toestemming gegeven door de raad voor permanente bewoning. Gekeken kan worden of er illegaal permanent wordt gewoond. De huisjes worden verhuurd door de eigenaren ervan. De eigenaren kunnen niet verplicht worden om gezamenlijk via een partij te verhuren.

De **voorzitter** noemt de toezeggingen: de lijst van attracties evenementen in Westerwolde, de wethouder gaat in overleg over een aanpassing hiervan; de wethouder zal het aantal arbeidsplaatsen in het toerisme uitzoeken en doorgeven; gekeken wordt of het opstellen van de visies met gesloten beurs is gegaan, maar er zijn wel ambtelijke uren gemaakt. Dit agendapunt gaat als bespreekpunt naar de raadsvergadering.

11. GR Omgevingsdienst Groningen: ontwerpbegroting 2022

Dit agendapunt gaat rechtstreeks als bespreekstuk naar de raad. Technische vragen kunnen naar de griffie worden gestuurd.

12. GR Publieke Gezondheid & Zorg: ontwerpbegroting PG&Z 2022, begrotingswijziging PG&Z 2021 en jaarrekening PG&Z 2020

Dit agendapunt gaat rechtstreeks als bespreekstuk naar de raad. Technische vragen kunnen naar de griffie worden gestuurd.

13. GR Wedeka: 1^e begrotingswijziging 2021

Dit agendapunt gaat rechtstreeks als bespreekstuk naar de raad. Technische vragen kunnen naar de griffie worden gestuurd.

14. Sluiting

De **voorzitter** dankt voor de aandacht en sluit de vergadering.

Vastgesteld in de commissievergadering van 16 juni 2021

Ondertekening

raadsgriffier

voorzitter